

I

Lets ernstigs, zoiets als een hartaanval. Misschien waren het Ken Kramers laatste woorden, als een ultieme explosie van paniek in zijn brein, tot zijn ademhaling stopte en hij in een zwarte diepte tuimelde. Hij was buiten zijn boekje gegaan en wist het. Op alle fronten. Hij was op een plek waar hij niet had moeten zijn, in het gezelschap van iemand bij wie hij niet had moeten zijn en had iets bij zich wat hij op een veiliger plek had moeten bewaren. Maar hij was er altijd zonder kleerscheuren afgekomen. Hij had op winst gespeeld en wás ook aan de winnende hand geweest. Waarschijnlijk glimlachte hij. Tot de plotselinge stomp diep in zijn borstkas hem verried. Toen stond alles op z'n kop. Succes maakte plaats voor directe rampspoed. Hij had geen tijd meer om wat dan ook te corrigeren.

Niemand weet hoe een dodelijke hartaanval voelt. Er zijn geen overlevenden om het na te vertellen. Artsen praten van necroos, bloedpropjes, zuurstofgebrek en verstopte vaten. Ze voorspellen snelle samentrekkingen van de hartboezem, of helemaal niets. Ze gebruiken woorden als *infarct* en *fibrillatie*, maar die woorden zeggen niets. *Je valt gewoon dood*, zouden ze moeten zeggen. Nou, dat deed Ken Kramer zeker. Hij viel gewoon dood, nam zijn geheimen met zich mee, en het gelazer dat hij achterliet werd bijna ook mijn eigen dood.

Ik zat in mijn eentje in een geleend kantoor. Er hing een wandklok. Die had geen secondewijzer. Alleen een uur- en minutenwijzer. Het was een elektrische klok. Hij tikte niet. Hij was doodstil, net als de kamer. Ik keek strak naar de minutenwijzer. Hij bewoog niet.

Ik wachtte.

De wijzer bewoog. Hij sprong zes graden verder. Het was een mechanische, gedempte, precieze beweging. Hij maakte een sprongetje en kwam een beetje trillend tot stilstand.

Een minuut.

Eén minuut verstreken, nog een te gaan.

Nog zestig seconden.

Ik bleef kijken. De wijzer bleef een hele tijd roerloos. Toen nam hij weer een sprongetje. Weer zes graden, weer een minuut, precies middernacht en 1989 was 1990 geworden.

Ik schoof mijn stoel naar achteren en stond op achter mijn bureau. De telefoon ging. Ik dacht dat iemand me gelukkig nieuwjaar wilde wensen. Maar dat was niet het geval. Er was een burgerpolitieaanman aan de lijn om te zeggen dat hij een dode militair had in een motel op vijftig kilometer van de basis.

‘Ik moet de officier van de wacht van de militaire politie spreken,’ zei hij.

‘Dat ben ik,’ zei ik.

‘We hebben een dode soldaat,’ zei hij.

‘Een van ons?’

‘Een militair,’ zei hij.

‘Waar?’

‘In een motel, in de stad.’

‘Doodsoorzaak?’ vroeg ik.

‘Hoogstwaarschijnlijk een hartaanval,’ zei de agent.

Ik dacht even na en sloeg de bladzijde van de dienstkalender op mijn bureau om van 31 december naar 1 januari.

‘Niets verdachts?’ vroeg ik.

‘Ik heb niets gezien.’

‘Hebt u al eens eerder met een hartaanval te maken gehad?’

‘Heel vaak.’

‘Oké,’ zei ik. ‘Bel het hoofdkwartier maar.’

Ik gaf hem het nummer.

‘Gelukkig nieuwjaar,’ zei ik.

‘Moet u niet komen?’ vroeg hij.

‘Nee,’ zei ik en hing op. Ik hoefde er niet heen. Het leger is een groot instituut, iets groter dan Detroit, iets kleiner dan Dallas en net zo verstoken van sentiment als die twee steden. De huidige sterkte is 930.000 mannen en vrouwen en die zijn zonder meer representatief voor de Amerikaanse bevolking. Het sterftcijfer in Amerika is 865 per 100.000 per jaar, en zonder een slepende oorlog sterven soldaten niet eerder of later dan leden van de burgerbevolking. In het algemeen zijn ze wel jonger en gezonder dan de doorsnee-Amerikaan, maar ze roken en drinken meer, eten slechter, hebben meer stress en doen allerlei gevaarlijke dingen tijdens oefeningen. Dus de levensverwachting komt ongeveer op het gemiddelde uit. Soldaten sterven even gauw als iedereen. Bereken

het sterftcijfer van de huidige troepensterkte en je hebt iedere dag van het jaar tweeëntwintig dode soldaten: door ongelukken, zelfmoord, hartziekten, kanker, beroerte, longziekten, lever- en nierinsufficiëntie. Net zoals dode burgers in Detroit of Dallas. Dus ik hoefde er niet heen. Ik ben politieman, geen aflegger.

De klok tikte. De wijzer sprong, trilde en stond stil. Drie minuten na middernacht. De telefoon ging weer. Het was iemand die me gelukkig nieuwjaar wenste. De sergeant in het kantoor voor het mijne.

‘Gelukkig nieuwjaar,’ zei ze.

‘Insgelijks,’ zei ik. ‘Kon je niet opstaan en je hoofd om de deur steken?’

‘Kon u uw hoofd niet naar buiten steken?’

‘Ik was aan de telefoon.’

‘Wie was het?’

‘Niemand,’ zei ik. ‘Het ging gewoon om een soldaat die het nieuwe decennium niet heeft gehaald.’

‘Koffie?’

‘Welja,’ zei ik. ‘Waarom niet?’

Ik hing weer op. Ik was al zes jaar in uniform en soms dacht ik dat de dienstkoffie me daar hield. Het was de beste ter wereld, zonder meer. Hetzelfde gold voor de sergeants. Deze was een vrouw uit de bergen in het noorden van Georgia. Ik kende haar twee dagen. Ze woonde buiten het kamp in een caravanpark in de woestenij van North Carolina. Ze had een baby, een jongetje. Ze had me alles over hem verteld. Ik hoorde niets over een man. Ze was een en al pezen en botten en zo hard als de lippen van een specht, maar ze mocht me. Dat wist ik, omdat ze me koffie bracht. Mogen ze je niet, dan kun je de koffie wel vergeten. Dan steken ze een mes in je rug. Mijn deur ging open en ze kwam binnen met twee bekers, een voor haar en een voor mij.

‘Gelukkig nieuwjaar,’ herhaalde ik.

Ze zette beide bekers op mijn bureau.

‘Wordt het dat, denkt u?’ vroeg ze.

‘Niet slechter dan de laatste paar jaar,’ zei ik. ‘Denk ik.’

‘De Berlijnse Muur is bijna om. Het was op tv. Het is daar groot feest.’

‘Blij dat er ergens iemand feestviert.’

‘Een hele hoop mensen. Geweldige menigte. Allemaal zingen en dansen.’

‘Ik heb het journaal niet gezien.’

‘Dat was allemaal zes uur geleden, vanwege het tijdsverschil.’

‘Waarschijnlijk zijn ze nog bezig.’

‘Ze hadden voorhamers.’

‘Dat mogen ze. Hun helft van de stad is vrij. Daar hebben wij vijfenveertig jaar lang voor gezorgd.’

‘Nog even en we hebben geen vijand meer.’

Ik nam een slok koffie. Heet, zwart, de beste ter wereld.

‘Wij hebben gewonnen,’ zei ik. ‘Is dat niet positief?’

‘Niet als je afhankelijk bent van een overheidssalaris.’

Net als ik droeg ze een standaard gevechtstenu in groene camouflagekleuren. De mouwen waren keurig opgerold. Haar MP-band zat keurig horizontaal om haar arm. Waarschijnlijk zat hij van achteren met een onzichtbare veiligheidsspeld vast. Haar kistjes blonken.

‘Heb jij een woestijntenu?’ vroeg ik.

‘Ik ben nog nooit in de woestijn geweest,’ zei ze.

‘Ze hebben het patroon veranderd. Met grote bruine vlekken. Dat heeft ze vijf jaar onderzoek gekost. Infanteristen noemen het *chocoladevlokken*. Het is geen goed patroon. Ze moeten het weer veranderen. Maar het zal ze nog eens vijf jaar kosten om dat uit te vogelen.’

‘Nou en?’

‘Als het vijf jaar kost om een camouflagepatroon te veranderen, is je zoon al van de universiteit voordat ze een plan voor het terugbrengen van de troepensterkte hebben. Dus hoef je je geen zorgen te maken.’

‘Oké,’ zei ze, maar ze geloofde me niet. ‘Denkt u dat hij naar de universiteit kan?’

‘Ik heb hem nog nooit gezien.’

Ze zei niets.

‘Het leger heeft een hekel aan verandering,’ zei ik. ‘En we zullen nooit om vijanden verlegen zitten.’

Ze zweeg. De telefoon ging weer. Ze boog zich voorover en nam voor me op. Luisterde een seconde of elf en gaf de hoorn toen aan mij.

‘Kolonel Garber, majoor. Hij is in Washington.’

Ze pakte haar beker en ging de kamer uit. Kolonel Garber was in feite mijn baas en hoewel hij een aangenaam mens was, was het onwaarschijnlijk dat hij me acht minuten na het begin van het nieuwe jaar voor de gezelligheid belde. Zo was hij niet. Sommige hoge omes doen dat wel. Die doen ouwe-jongens-krenten-

brood op grote feestdagen, alsof ze maar gewone mensen zijn. Maar daar zou Leon Garber niet over piekeren; tegenover niemand, en zeker niet tegen mij. Al had hij geweten dat hij mij zou treffen, wat waarschijnlijk niet het geval was.

‘Reacher,’ zei ik.

Er viel een stilte.

‘Ik dacht dat jij in Panama zat,’ zei hij.

‘Ik ben overgeplaatst,’ zei ik.

‘Van Panama naar Fort Bird? Waarom?’

‘Dat heb ik niet gevraagd. Doe ik nooit.’

‘Wanneer?’

‘Twee dagen geleden.’

‘Ook een klap in je gezicht,’ zei hij. ‘Toch?’

‘Ja!’

‘Panama was vast spannender.’

‘Het ging wel,’ zei ik.

‘En ze laten je meteen al op oudejaarsavond werken?’

‘Dat heb ik zelf aangeboden,’ zei ik. ‘Ik probeer me geliefd te maken.’

‘Dat is onmogelijk,’ zei hij.

‘Weet ik.’

Het was even stil. ‘Heeft iemand je net gebeld over een dode soldaat in een motel?’

‘Acht minuten geleden,’ zei ik. ‘Ik heb het doorgeschoven naar het hoofdkwartier.’

‘En dat heeft het weer doorgeschoven naar iemand anders, en ze hebben me net van een feestje gehaald om me er alles over te vertellen.’

‘Waarom?’

‘Omdat de dode soldaat in kwestie een tweesterrengeneraal is.’

Er viel een stilte.

‘Daar heb ik niet naar gevraagd,’ herhaalde ik.

Het bleef stil aan de andere kant van de lijn.

‘Generaals zijn sterfelijk,’ zei ik. ‘Net als gewone mensen.’

Geen antwoord.

‘Er was niets verdachts,’ zei ik. ‘Hij heeft de kraaienmars geblazen, anders niet. Hartaanval. Waarschijnlijk had hij jicht. Ik zag geen reden voor opwinding.’

‘Het is een kwestie van waardigheid,’ zei Garber. ‘We kunnen een dode tweesterrengeneraal niet in het openbaar laten liggen. Er moet iemand heen.’

‘En moet ik dat zijn?’

‘Ik zou liever iemand anders hebben. Maar jij bent vannacht waarschijnlijk de enige nuchtere hoge MP ter wereld. Dus ja, jij moet het zijn.’

‘Het zal me een uur kosten om er te komen.’

‘Hij hoeft toch nergens heen. Hij is dood. En ze hebben nog geen nuchtere lijkschouwer gevonden.’

‘Oké,’ zei ik.

‘Wees eerbiedig,’ zei hij.

‘Oké,’ herhaalde ik.

‘En beleefd,’ zei hij. ‘Buiten de basis zijn zij de baas. Het is civiele jurisdictie.’

‘Ik ben vertrouwd met burgers,’ zei ik. ‘Ik heb er een keer een ontmoet.’

‘Maar hou de teugels in handen,’ zei hij. ‘Als dat nodig mocht zijn, snap je.’

‘Waarschijnlijk is hij in bed gestorven,’ zei ik. ‘Zoals de meeste mensen.’

‘Bel me maar,’ zei hij. ‘Als het nodig is.’

‘Was het een leuk feest?’

‘Geweldig. M’n dochter is op bezoek.’

Hij hing op en ik belde de burgertelefonist voor de naam en het adres van het motel. Vervolgens liet ik mijn koffie op het bureau staan, lichtte mijn sergeant in en liep naar mijn kamer om me te verkleeden. Vermoedelijk zou ik een gelegenheidsuniform aan moeten, geen gevechtstenuue in camouflagekleuren.

Ik koos een Humvee uit het wagenpark van de MP en werd bij de hoofdingang uitgeklokt. Het motel had ik binnen drie kwartier gevonden. Het was vijftig kilometer rijden ten noorden van Fort Bird, door het donkere, saaie platteland van North Carolina, dat voor de ene helft bestond uit winkelgalerijen en voor de andere helft uit miezerig bos en slapende akkers voor zoete aardappelen. Het was allemaal nieuw voor me. Ik had er nog nooit eerder gediend. De wegen waren verlaten. Iedereen was nog binnen aan het feesten. Hopelijk was ik terug in Fort Bird als ze allemaal naar buiten kwamen om naar huis te rijden. Al schatte ik de kansen van de Humvee bij een frontale botsing met een burgervoertuig hoog in.

Het motel maakte deel uit van een verzameling lage, commerciële panden bij een klaverblad van de snelweg. In het midden er-

van was een voorziening voor vrachtwagens. Er stond een eet-huis dat op feestdagen open was en een benzinstation dat groot genoeg was voor vrachtwagencombinaties. Er was een naam- en raamloos café van gasbetonblokken met een heleboel neonlicht. Het had een roze neonreclame met *Exotic Dancers* en een parkeerterrein dat zo groot was als een voetbalveld. Het was overdekt met dieselvlekken en regenboogpoelen. Ik hoorde harde muziek uit het café komen. De auto's stonden er drie rijen dik omheen. Over het hele terrein hing een zwavelgeel licht van de straatlantaarns. Het was koud en er dreven mistflarden. Het bewuste motel stond recht tegenover het benzinstation. Het was een aftands gebouw met een holle rug van zo'n twintig kamers. Overal bladderde de verf. Het zag er leeg uit. Aan het linkeruiteinde was een kantoortje met een symbolische voertuigoverkapping en een zoemende cola-automaat.

Vraag een: wat deed een tweesterrengeneraal in zo'n gribusje? Ik wist redelijk zeker dat er geen onderzoek van Defensie zou zijn als hij een kamer in het Holiday Inn had genomen.

Voor de een na laatste kamer van het motel stonden twee patrouillewagens van de politie in een achteloze hoek geparkeerd. Daartussen stond een onopvallend vierdeursautootje. Het was koud en beslagen. Het was een rode viercilinder basismodel Ford met dunne banden en plastic wieloppen. Vast een huurauto. Ik zette de Humvee naast de rechter patrouillewagen en stapte uit in de kille nachtlucht. De muziek van de overkant klonk nog harder. Het licht in de een na laatste kamer was uit en de deur stond open. Waarschijnlijk probeerden de agenten de temperatuur binnen laag te houden om te voorkomen dat de oude man al te rijp zou worden. Ik wilde er graag een blik op werpen. Ik kon mij niet herinneren dat ik ooit een dode generaal had gezien.

Drie agenten bleven in hun auto zitten en een stapte uit om me te begroeten. Hij droeg een lichtbruine uniformbroek en een kort leren jack dat tot zijn kin was dicht geritst. Geen pet. Op het jack zat een badge waarop stond dat hij Stockton heette en plaatsvervangend korpschef was. Ik kende hem niet. Ik had er nog nooit gediend. Hij was grijs en een jaar of vijftig. Hij had een gemiddeld postuur, was een beetje week en dik, maar de manier waarop hij de onderscheidingstekenen op mijn jas las, zei me dat hij waarschijnlijk een veteraan was, zoals veel politieagenten.

'Majoor,' zei hij ter begroeting.

Ik knikte. Beslist een veteraan. Een majoor heeft een gouden ei-

kenblaadje van een paar centimeter op zijn epauletten. De man moest omhoog en opzij kijken om de mijne te zien, wat niet de eenvoudigste gezichtshoek was. Maar hij wist wat ze betekenden, dus was hij vertrouwd met de tekenen van rang. En ik herkende zijn stem. Het was de man die me vijf seconden na middernacht had gebeld.

‘Ik ben Rick Stockton,’ zei hij. ‘Plaatsvervangend korpschef.’

Hij was rustig. Het was niet zijn eerste hartaanval.

‘Jack Reacher,’ zei ik. ‘Officier van dienst van de MP voor vannacht.’

Hij herkende mijn stem ook en glimlachte.

‘Dus u hebt toch maar besloten om te komen,’ zei hij.

‘U had niet gezegd dat het om het lijk van een tweesterrengeneraal ging.’

‘Nou ja, dat is hij.’

‘Ik heb nog nooit een dode generaal gezien,’ zei ik.

‘Dan bent u niet de enige,’ zei hij en de manier waarop hij het zei gaf me de indruk dat hij vrijwilliger was geweest.

‘Leger?’ vroeg ik.

‘Korps mariniers,’ zei hij. ‘Sergeant.’

‘Mijn vader was een marinier,’ zei ik. Dat zeg ik altijd als ik een marinier tegenover me heb. Het verschaft me een soort genetische status. Voorkomt dat ze me als een gewone landmachteikel zien. Maar ik hou me op de vlakte. Ik zeg niet dat hij het tot kapitein had geschopt. Vrijwilligers en officieren zijn niet automatisch de beste vrienden.

‘Humvee,’ zei hij.

Hij bekeek mijn auto.

‘Bevalt hij?’ vroeg hij.

Ik knikte. *Humvee* was de beste poging om HMMWV te zeggen, wat *High Mobility Multipurpose Wheeled Vehicle* betekent, en dat zegt zo’n beetje alles. Typisch iets voor het leger: geen franje.

‘Hij doet wat de reclame beweert,’ zei ik.

‘Beetje breed,’ zei hij. ‘Ik zou er niet graag mee door een stad rijden.’

‘Dan zouden er tanks voor je uit rijden,’ zei ik, ‘om ruim baan te maken. Dat is volgens mij de bedoeling.’

De muziek uit het café stampte maar door. Stockton zei niets.

‘Laten we het lijk maar eens bekijken,’ zei ik.

Hij ging voor naar binnen. Deed het licht in het gangetje aan.

Vervolgens het licht in de kamer. Ik zag een standaard motelkamer. Een entree van een meter breed met links een kast en rechts een badkamer. Daarna een rechthoek van vier bij zeven met een ingebouwd werkblad dat even breed was als de kast en een klein tweepersoonsbed dat even lang was als de badkamer diep. Laag plafond. Aan het uiteinde een breed raam met dichte gordijnen en een gecombineerde verwarming en airconditioner in de muur eronder. De meeste dingen in de kamer waren bruin. Het zag er allemaal schemerig, vochtig en naargeestig uit.

Op het bed lag een dode man.

Hij was naakt en lag op zijn buik. Hij was wit, zo te zien tegen de zestig en vrij lang. Hij had het postuur van een verwelkende beroepsatleet. Van een coach. Hij zat nog goed in de spieren, maar had toch de stulpende taille van oude mannen, hoe fit ze ook zijn. Hij had bleke, onbehaarde benen en oude littekens. Hij had borstelig, grijs, gemillimeterd haar en de huid in zijn nek was verweerd en geloid. Hij behoorde tot een bepaald type. Een willekeurige groep van honderd mensen zou na één blik geraden hebben dat hij officier was.

‘Is hij zo aangetroffen?’ vroeg ik.

‘Ja,’ zei Stockton.

Vraag twee: hoe? Als iemand een kamer voor de nacht neemt, verwacht hij op z’n minst privacy tot het kamermeisje de volgende morgen komt.

‘Hoe?’ vroeg ik.

‘Hoe wat?’

‘Hoe is hij gevonden? Heeft hij 911 gebeld?’

‘Nee.’

‘Hoe dan?’

‘Dat zult u wel zien.’

Ik zweeg. Ik zag nog niets.

‘Hebt u hem omgedraaid?’ vroeg ik.

‘Ja. En daarna hebben we hem weer teruggekanteld.’

‘Mag ik even kijken?’

‘Ga uw gang.’

Ik ging naast het bed staan, schoof mijn hand onder de dode oksel en keerde hem om. Hij was koud en een beetje stijf. De rigor mortis begon net in te zetten. Ik legde hem plat op zijn rug en zag vier dingen. In de eerste plaats had zijn huid een veelbetekende grauwe kleur. Ten tweede lagen schrik en pijn op zijn gezicht bestorven. In de derde plaats had hij de spierbal van zijn

linkerarm met zijn rechterhand gepakt. Ten vierde had hij een condoom om. Zijn bloeddruk was al een hele poos geleden naar nul gedaald, dus zijn erectie was verdwenen en het condoom hing bijna leeg als een doorzichtige lap bleke huid. Hij was voor zijn orgasme gestorven, dat was duidelijk.

‘Hartaanval,’ zei Stockton achter me.

Ik knikte. De grauwe huid was een goede indicatie. Ook de schrik en verbazing op zijn gezicht en de plotselinge pijn in zijn linkerbovenarm.

‘Zware hartaanval,’ zei ik.

‘Maar voor of na de penetratie?’ vroeg Stockton met iets gemuseerds in zijn stem.

Ik keek naar de plek van de kussens. Het bed was nog steeds helemaal opgemaakt. De dode man lag op de spreij en die zat nog strak over de kussens. Maar er was een deuk in de vorm van een hoofd en verder naar beneden waren plooiën waar ellebogen en hielen hadden geworsteld.

‘Ze lag nog onder hem toen het gebeurde,’ zei ik. ‘Dat is duidelijk. Ze heeft zich onder hem vandaan moeten worstelen.’

‘Vreselijke manier om aan je eind te komen.’

Ik draaide me om. ‘Ik kan me wel ergere manieren voorstellen.’ Stockton glimlachte alleen maar.

‘Geen spoor van haar?’

‘Niets,’ zei hij. ‘Ze heeft de benen genomen.’

‘Heeft de receptionist haar gezien?’

Stockton glimlachte weer en zweeg.

Ik keek hem aan. Toen begreep ik het. Een goedkoop gribusje bij een klaverblad met een vrachtwagenhalte en een stripbar, vijftig kilometer ten noorden van een legerbasis.

‘Ze was een hoer,’ zei ik. ‘Zo is hij gevonden. Een bekende van de receptionist. Die zag haar veel te snel weghollen. Werd nieuwsgierig en is poolshoogte gaan nemen.’

Stockton knikte. ‘Hij heeft ons direct gebeld. De dame in kwestie was toen natuurlijk allang gevlogen. En hij ontkent dat ze hier überhaupt is geweest. Hij doet alsof dit niet zo’n soort gelegenheid is.’

‘Heeft uw bureau hier wel vaker iets bij de hand gehad?’

‘Af en toe,’ zei hij. ‘Zo’n soort gelegenheid is het namelijk wel, neem dat maar van mij aan.’

Hou de teugels in handen, had Garber gezegd.

‘Hartaanval, hè?’ zei ik.

‘Waarschijnlijk,’ zei Stockton. ‘Maar de sectie moet uitsluitel geven.’

Het was stil in de kamer. Ik hoorde niets anders dan de geluiden van de radio in de politieauto’s en de muziek uit het café aan de overkant. Ik wendde me weer naar het bed. Keek naar het gezicht van de dode. Ik kende hem niet. Ik keek naar zijn handen. Aan zijn rechter droeg hij een ring van West Point en een trouwring aan zijn linker, een brede gouden ring van zo’n negen karaats. Ik keek naar zijn borst. Zijn identificatieplaatjes zaten onder zijn rechterarm verborgen omdat hij naar zijn linkerspierbal had gegrepen. Met enige moeite tilde ik de arm op om de plaatjes te voorschijn te trekken. Er zat een rubberrandje omheen. Ik tilde ze op tot de ketting strak om zijn nek zat. Hij heette Kramer, was katholiek en had bloedgroep O.

‘Wij kunnen die sectie wel doen,’ zei ik. ‘In het Walter Reed Army Medical Center.’

‘In een andere staat?’

‘Hij is tenslotte generaal.’

‘Wilt u het in de doofpot stoppen?’

Ik knikte. ‘Jazeker. Zou u niet hetzelfde doen?’

‘Ik denk het wel.’

Ik liet de plaatjes los en verwijderde me van het bed om de nachtkastjes en het werkblad te controleren. Er was niets. Er was geen telefoon op de kamer. Zo’n soort motel zou wel een muntjesapparaat bij de receptie hebben. Ik liep langs Stockton om een blik in de badkamer te werpen. Naast de wasbak stond een particuliere toilettaas van zwart leer. De rits zat dicht. De letters KRK stonden er in reliëf op. Ik maakte hem open en trof een tandenborstel, een scheermes en reistubetjes tandpasta en scheercreme aan. Verder niets. Geen hartmedicijnen. Geen recept voor hartziekten. Geen pakje condooms.

Ik keek in de kast. Er hing een uitgaansuniform netjes aan drie verschillende hangers. De broek hing opgevouwen aan de eerste, de jas aan de tweede en aan de derde hanger het overhemd. De das zat nog in de kraag van het overhemd. Midden op de plank boven de hangers lag een alledaagse officierspet, onder het goudgalon. Aan de ene kant van de pet lag een wit, opgevouwen onderhemd en aan de andere kant een opgevouwen, witte boxershorts.

Op de vloer van de kast stond een paar schoenen naast een verschoten koffer van groen canvas die netjes tegen de achterwand

leunde. De zwarte schoenen glommen en de sokken zaten er opgerold in. De koffer was ook privé aangeschaft en op de spanningspunten zaten geteisterde leren verstevigingsstukken. Er zat niet veel in.

‘U ontvangt de resultaten,’ zei ik. ‘Onze patholoog-anatoom stuurt u een kopie van het rapport zonder toevoegingen of doorhalingen. Als u iets ziet wat u niet bevalt, spelen we u de bal meteen weer terug zonder iets te vragen.’

Stockton zei niets, maar ik voelde geen vijandigheid. Sommige stadsagenten zijn wel oké. Zo’n grote basis als Bird zorgt voor een heleboel heisa in de omringende burgerwereld. Daarom zitten MP’s dikwijls met hun burgercollega’s om de tafel. Soms is dat vervelend, maar soms ook niet. Ik had het gevoel dat Stockton me niets in de weg zou leggen. Hij was ontspannen. Hij leek me zelfs een beetje lui, en luie mensen zijn altijd blij als ze een last aan iemand anders kunnen overdragen.

‘Hoeveel?’ vroeg ik.

‘Hoeveel wat?’

‘Wat zou een hoer hier kosten?’

‘Voor twintig dollar kom je al een heel eind,’ zei hij. ‘In deze negorij is weinig exotisch te vinden.’

‘En de kamer?’

‘Vijftien, waarschijnlijk.’

Ik rolde het lijk weer op zijn buik. Dat viel niet mee. Hij woog minstens negentig kilo.

‘Wat vindt u ervan?’

‘Waarvan?’

‘Als we de autopsie in het Walter Reed laten doen.’

Er viel een korte stilte. Stockton keek naar de muur.

‘Daar kan ik wel mee leven,’ zei hij.

Er werd geklopt. Een van de agenten uit de auto’s.

‘De lijkschouwer heeft net gebeld,’ zei hij. ‘Hij kan hier pas over twee uur zijn.’

Ik glimlachte. *Daar kan ik wel mee leven* stond op het punt te veranderen in: *Ja graag*. Over twee uur moest Stockton ergens anders zijn. Er zouden een heleboel feestjes afgelopen zijn en het zou chaos worden op de wegen. Over twee uur zou hij me smeken om de oude man weg te halen. Ik zei niets, de agent ging terug om in zijn auto te wachten en Stockton ging met zijn rug naar het lijk voor de dichte gordijnen staan. Ik haalde het knaapje met het uniformjasje uit de kast en hing het in de deuropening van de

badkamer zodat het licht in het halletje erop viel.

Naar een jasje van een gelegenheidsuniform kijken heeft iets weg van een boek lezen of naast een vent in een café zitten die je zijn levensverhaal vertelt. Dit jasje had de juiste maat voor het lijk op het bed en op het naamplaatje stond KRAMER, wat overeenkwam met de plaatjes aan zijn nek. Er zat een Purple Heart-lintje op met twee clusters koperen eikenblaadjes om aan te geven dat de medaille was gevolgd door een tweede en derde onderscheiding, wat klopte met de littekens. Op de epauletten zaten twee zilveren sterren die bevestigden dat hij generaal-majoor was. De onderdeelsinsignes op de revers wezen op de Cavalerie en het schouderstuk was van het XII-Korps. Afgezien daarvan zaten er een stel eenheidsonderscheidingen en een hele fruitsalade aan lintjes van Vietnam en Korea. Een aantal daarvan had hij waarschijnlijk op de harde manier verdiend, andere waarschijnlijk niet. Er zaten een paar buitenlandse onderscheidingen tussen, waarvan het dragen toegestaan maar niet verplicht was. Het was een redelijk vol jasje, betrekkelijk oud, goed verzorgd, een confectie-exemplaar en niet door de privékleermaker gemaakt. Alles in ogenschouw nemend, leek hij me een ijdelruit in zijn beroepsleven, maar niet in zijn privébestaan.

Ik doorzocht de zakken. Ze waren allemaal leeg, op de sleutel van de huurauto na. Die zat aan een plastic sleutelring in de vorm van het cijfer 1 met daarin een stukje papier met *Hertz* erop in gele letters en onderop een handgeschreven nummer in zwarte balpen.

Geen portefeuille. Geen kleingeld.

Ik hing het jasje weer in de kast en controleerde de broek. De zakken waren leeg. Ik keek in de schoenen. Daar zaten alleen de sokken in. Ik keek in de pet. Er zat niets onder. Ik tilde de koffer eruit en maakte hem op de grond open. Er zat een gevechtstenuë in en een M43 terreinpet. Schone sokken, ondergoed en een paar gepoetste kistjes van gewoon zwart leer. Er was een leeg vakje, waarschijnlijk voor de toilettas. Verder niets. Helemaal niets. Ik deed de koffer weer dicht en zette hem terug. Ik hurkte en keek onder het bed. Zag niets.

‘Nog iets om ons zorgen over te maken?’ vroeg Stockton.

Ik stond op en schudde mijn hoofd.

‘Nee,’ loog ik.

‘Dan mag u hem hebben,’ zei hij. ‘Maar ik wil wel een kopie van het rapport.’

‘Akkoord,’ zei ik.

‘Gelukkig nieuwjaar,’ zei hij.

Hij liep naar zijn auto en ik naar mijn Humvee. Ik belde een 10-5 *ambulanceoproep* door en gaf mijn sergeant opdracht om die te laten vergezellen door twee manschappen die een lijst konden maken van alle persoonlijke eigendommen van Kramer, om ze vervolgens in te pakken en naar mijn kantoor te brengen. Daarna bleef ik achter het stuur zitten wachten tot de manschappen van Stockton allemaal weg waren. Ik zag ze optrekken en in de mist verdwijnen, en vervolgens ging ik weer naar binnen om de sleutel van de huurauto uit Kramers jasje te halen. Ging weer naar buiten en maakte de Ford open.

Daarin was niets anders dan de stank van bekledingsreiniger en schone kopieën van de huurovereenkomst. Kramer had de auto die middag om halfeen opgepikt op het vliegveld Dulles bij Washington D.C. Hij had een particuliere creditcard van American Express gebruikt en korting gekregen. Het begin van de kilometerstand was 21263. Nu stond de teller op 21742, wat volgens mijn berekeningen betekende dat hij 479 kilometer had afgelegd, wat wel zo ongeveer klopte met een rechtstreekse rit van daar naar hier.

Ik stak het papier in mijn zak en deed de auto weer op slot. Keek in de kofferbak. Die was leeg.

Ik stak de sleutel in mijn zak bij de huurovereenkomst en stak over naar de bar. De muziek werd met iedere stap harder. Op een afstand van tien meter rook ik een mengeling van bierlucht en sigarettenrook uit de ventilatoren. Ik slalomde tussen de geparkeerde auto's door en vond de ingang. Het was een massief houten geval en hij was dicht tegen de kou. Ik trok hem open en de dikke, warme lucht sloeg me tegemoet. Het was een ziedende massa. Ik zag vijfhonderd mensen, zwart geverfde muren, paar-se spotlights en spiegelballen. Op een podium achterin was een paaldanseres bezig. Ze liep op handen en knieën en droeg niets anders dan een cowboyhoed. Ze kroop rond en raapte dollarbiljetten op.

Achter de kassa, vlak achter de deur, stond een enorme kerel met zijn gezicht in de schaduw. De rand van een lichtbundel van een van de spotlights viel op een borstkas als een olievat. De muziek was oorverdovend en de massa stond hutjemutje en vulde de hele ruimte. Ik liep achterwaarts naar buiten en liet de deur weer dichtzwaaien. Bleef een ogenblik stil in de koude lucht staan, stak

vervolgens weer over en liep naar de motelreceptie.

Het was een mistroostige plek. Het kantoortje werd verlicht door neonbuizen die een groenig licht wierpen en de cola-automaat bij de deur maakte kabaal. Aan de wand hing een munttelefoon, op de vloer lag slechts linoleum en er stond een toonbank tot taille-hoogte die was beplakt met het soort neplambrisering dat mensen in hun kelder gebruiken. De receptionist zat op een hoge kruk erachter. Hij was een blanke jongen van een jaar of twintig met lang, ongewassen haar en een slappe kin.

‘Gelukkig nieuwjaar,’ zei ik.

Hij gaf geen antwoord.

‘Heb jij iets uit de kamer van die dode man gehaald?’ vroeg ik.

Hij schudde zijn hoofd. ‘Nee.’

‘Zeg het nog eens.’

‘Ik heb niets meegenomen.’

Ik knikte. Ik geloofde hem.

‘Oké,’ zei ik. ‘Hoe laat is hij gekomen?’

‘Ik weet het niet. Mijn dienst is om tien uur begonnen. Toen was hij er al.’

Ik knikte weer. Kramer was om halfeen bij het verhuurbedrijf op Dulles en hij had niet genoeg op de teller om iets anders te hebben gedaan dan rechtstreeks hierheen komen, wat betekende dat hij om een uur of halfacht zijn kamer had geboekt. Misschien halfnegen als hij ergens was gestopt om een hapje te eten. Misschien om negen uur, als hij een heel voorzichtige chauffeur was.

‘Heeft hij die telefoon nog gebruikt?’

‘Die is kapot.’

‘Hoe is hij dan aan die hoer gekomen?’

‘Welke hoer?’

‘De hoer die hij paalde toen hij stierf.’

‘Er zijn hier geen hoeren.’

‘Heeft hij haar aan de overkant uit het café gehaald?’

‘Hij zat goddomme helemaal aan het eind van de rij. Ik heb niet gezien wat hij heeft uitgespookt.’

‘Heb je een rijbewijs?’

De jongen was even stil. ‘Hoezo?’

‘Simpel vraag,’ zei ik. ‘Je hebt er een of niet.’

‘Ik heb een rijbewijs,’ zei hij.

‘Laat maar zien,’ zei ik.

Ik was groter dan zijn cola-automaat, zat vol met badges en lintjes, en hij deed wat hem gevraagd werd, zoals de meeste magere

twintigjarigen als ik zo'n toon aansla. Hij gleed traag van zijn kruk, stak zijn hand naar achteren en haalde een portefeuille uit zijn heupzak. Sloeg hem open. Zijn rijbewijs zat achter een melk-wit plastic venstertje. Zijn foto, naam en adres stonden erop.

'Oké,' zei ik. 'Nu weet ik waar je woont. Ik kom nog een keer terug met een paar vragen. Ben je niet hier, dan kom ik naar je huisadres.'

Hij zei niets. Ik draaide me om, ging naar buiten en liep terug naar mijn Humvee om te wachten.

Veertig minuten later verschenen er een militaire ambulance en nog een Humvee. Ik gaf mijn manschappen opdracht om alles mee te nemen inclusief de huurauto, maar bleef niet rondhangen om toezicht te houden. In plaats daarvan ging ik terug naar de basis. Ik meldde me af, ging weer naar mijn geleende kantoor en vroeg mijn sergeant om Garber voor me te bellen. Achter mijn bureau wachtte ik op het telefoontje. Dat kwam binnen twee minuten.

'En?' vroeg hij.

'Hij heette Kramer,' zei ik.

'Dat weet ik,' zei Garber. 'Ik heb de meldkamer van de politie gesproken nadat ik jou aan de lijn had gehad. Wat is er met hem gebeurd?'

'Hartaanval,' zei ik. 'Tijdens vrijwillige seks met een prostituee. In het soort motel dat een kieskeurige kakkerlak nog zou mijden.'

Er viel een lange stilte.

'Shit,' zei Garber. 'Hij was getrouwd.'

'Ja, ik heb zijn trouwring gezien. En zijn ring van West Point.'

'Lichting '52,' zei Garber. 'Dat heb ik nagevraagd.'

Er viel weer een stilte.

'Shit,' herhaalde hij. 'Waarom doen slimme mensen zulke idiote dingen?'

Ik gaf geen antwoord, want ik wist het niet.

'We zullen discreet te werk moeten gaan,' zei Garber.

'Maakt u zich geen zorgen,' zei ik. 'De doofpot is al klaargezet. Van de plaatselijke politie hebben we toestemming om hem naar het Walter Reed te sturen.'

'Mooi,' zei hij. 'Prima.' Er viel een korte stilte. 'Begin maar bij het begin.'

'Hij droeg insignes van het XII-Korps,' zei ik. 'Dus hij was in

Duitsland gelegerd. Hij is gisteren naar Dulles gevlogen. Waarschijnlijk vanuit Frankfurt. Burgervlucht, zonder meer, want hij droeg zijn nette uniform in de hoop op een betere plaats. Op een militaire vlucht zou hij zijn gevechtstenue hebben gedragen. Hij heeft een goedkope auto gehuurd en een kleine vijfhonderd kilometer gereden om een kamer van vijftien dollar te nemen en een hoer van twintig dollar op te pikken.'

'Ik weet van die vlucht,' zei Garber. 'Ik heb het XII-Korps gebeld en met zijn personeel gesproken. Ik heb hun verteld dat hij dood was.'

'Wanneer?'

'Nadat ik de meldkamer had gebeld.'

'Hebt u ook gezegd hoe en waar hij was overleden?'

'Ik heb gezegd dat het waarschijnlijk om een hartaanval ging en verder niets; geen bijzonderheden, geen lokatie, en dat begint aardig op een goeie beslissing te lijken.'

'En die vlucht?' vroeg ik.

'American Airlines, gisteren, van Frankfurt naar Dulles, aankomst 13.00 uur, met een verbindende vlucht vandaag om negen uur van Washington National naar LAX. Hij was op weg naar een conferentie van het pantserkorps in Fort Irwin. Hij was een commandant van de cavalerie in Europa. Een belangrijke. Hij maakte een kleine kans om over een paar jaar plaatsvervangend chef-staf te worden. De volgende keer is het de beurt aan de cavalerie. De huidige plaatsvervangend chef-staf is van de infanterie en ze doen graag toerbeurten. Dus hij maakte een kans. Maar nu niet meer, hè?'

'Ik denk het niet,' zei ik. 'Nu hij dood is en zo.'

Garber zei niets.

'Hoe lang zou hij in Amerika blijven?' vroeg ik.

'Hij moest binnen een week weer terug in Duitsland zijn.'

'Hoe heette hij voluit?'

'Kenneth Robert Kramer.'

'Ik durf te wedden dat u z'n geboortedatum weet,' zei ik. 'En z'n geboorteplaats.'

'Nou en?'

'En zijn vlucht- en stoelnummers. En hoeveel de overheid voor de vliegbiljetten heeft betaald. En of hij een vegetarische maaltijd heeft besteld. En welke kamer de fourier van Irwin hem precies had toebedeeld.'

'Waar wil je heen?'

‘Waar ik heen wil is: waarom weet ik al die dingen niet?’

‘Waarom zou je?’ vroeg Garber. ‘Ik heb aan de telefoon gezeten en jij hebt in een motel rondgeneusd.’

‘Zal ik u eens iets vertellen?’ zei ik. ‘Telkens als ik ergens heen ga, heb ik een dik pak vliegtickets, reiscoupons en reserveringen, en als ik uit het buitenland kom, zit daar ook nog eens een paspoort bij. En als ik naar een conferentie ga, heb ik een aktetas vol allerlei andere rommel.’

‘Dus?’

‘Er ontbraken dingen in die motelkamer. Vliegtickets, reserveringen, paspoort, reisroute. Kortom, de dingen die iemand in een aktetas heeft.’

Garber gaf geen antwoord.

‘Hij had een koffer,’ zei ik. ‘Groen canvas, bruine leren riemen. Tien tegen een dat hij een bijbehorende aktetas had. Zijn vrouw heeft ze waarschijnlijk allebei uitgezocht. Vermoedelijk van een postorderbedrijf. Misschien wel voor Kerstmis tien jaar geleden.’

‘En geen aktetas?’

‘Waarschijnlijk zat z’n portefeuille er ook in, vanwege dat nette uniform. Met al die lintjes zou z’n binnenzak te krap zijn.’

‘Dus?’

‘Ik denk dat die hoer heeft gezien waar hij zijn portefeuille stopte nadat hij haar had betaald. Vervolgens zijn ze terzake gekomen, ging hij de pijp uit en zag zij een extraatje voor zichzelf. Volgens mij heeft zij de aktetas gepikt.’

Garber was een hele poos stil.

‘Wordt dat een probleem?’ vroeg hij.

‘Hangt ervan af wat er in die aktetas zat,’ zei ik.